

Uitvoeringsagenda

De toekomst van mantelzorg in Venlo

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	3
1.1. Definitie	3
1.2. Doel.....	3
1.3. Visie op mantelzorg	3
1.4. Beleidsmatige context	4
1.5. Maatschappelijke context	4
1.6. Totstandkoming uitvoeringsagenda	5
1.7. Leeswijzer	6
2. Mantelzorgers in Venlo	7
2.1. Definitie	7
2.2. Cijfers.....	7
2.3. Huidige ondersteuning aan mantelzorgers	8
3. Aanbevelingen	10
3.1. Uitkomsten	10
3.2. Aanbevelingen voor het versterken van mantelzorg(ers)	10
4. Resultaten.....	14
4.1. Uitvoering van de uitvoeringsagenda.....	14
4.2. Aansluiting op de aanbevelingen.....	14
4.3. Actielijnen voor het versterken van mantelzorg(ondersteuning).....	14
5. Monitoring, evaluatie en middelen	27
5.1. Monitoring en evaluatie	27
5.2. Financiële middelen.....	28

1. Inleiding

Mantelzorgers zijn van onmisbare waarde voor onze maatschappij. Zij zetten zich in voor goede zorg voor een familielid, buur of vriend. De druk op mantelzorgers neemt toe. Er is risico op overbelasting. Het versterken van mantelzorg (-ondersteuning) is daarom belangrijk. Deze uitvoeringsagenda beschrijft hoe de gemeente Venlo, samen met mantelzorgers en betrokken organisaties, inzet op het ondersteunen, faciliteren en waarderen van mantelzorg.

1.1. Definitie

Mantelzorgers leveren onmisbare zorg voor naasten. Zij zorgen voor een familielid, buur of vriend. Het gaat om zorg voor personen met gezondheidsbeperkingen. Bijvoorbeeld personen die langdurig ziek zijn of fysieke of psychische gezondheidsproblemen ervaren. En om zorg die verder gaat dan ‘gebruikelijke hulp’ voor een naaste. Mantelzorgers leveren deze zorg onbetaald en vrijwillig¹.

1.2. Doel

Het doel van dit uitvoeringsplan is:

De gemeente Venlo ondersteunt, faciliteert en waardeert mantelzorgers.

Het is belangrijk dat het zorgen voor naasten haalbaar en vol te houden is voor mantelzorgers. De gemeente wil de druk op mantelzorgers beperken door hen te ondersteunen, faciliteren en waarderen. Dit is nodig, want mantelzorgers leveren een onmisbare bijdrage aan de samenleving.

1.3. Visie op mantelzorg

De gemeente Venlo vindt dat mantelzorgers onmisbaar zijn. Mantelzorgers zijn ten eerste onmisbaar voor zorgvragers. Mantelzorgers bieden emotionele steun aan de zorgvrager. Zij zijn een onmiskenbare schakel in het komen tot vitale buurten, waarin inwoners samenredzaam zijn. En bevorderen de gezondheid en het welzijn van de zorgvrager. Mantelzorgers zijn daarnaast onmisbaar voor de houdbaarheid van het Nederlandse zorgsysteem. Zij verminderen de druk op professionele zorg en ondersteuning. Verder vormen mantelzorgers een essentieel netwerk waarop zorgvragers terug kunnen vallen. Hiermee versterken mantelzorgers de sociale cohesie in gemeenschappen en zorgen zij ervoor dat zorgvragers langer thuis blijven wonen.

1 Bron: MantelzorgNL - <https://www.mantelzorg.nl/pro/onderwerpen/wat-is-mantelzorg/definitie-van-mantelzorg/>

Mantelzorgers zijn verder onmisbaar in het maken en uitvoeren van deze uitvoeringsagenda. In de totstandkoming van deze uitvoeringsagenda (zie hoofdstuk 1.7) betrof de gemeente Venlo mantelzorgers. De waardevolle gesprekken met en ideeën vanuit mantelzorgers zijn de basis voor deze uitvoeringsagenda. Maar vormen ook de start voor de belangrijke verdere samenwerking. Verbinding, zowel met de gemeente als tussen mantelzorgers, is de rode draad van de uitvoering van deze uitvoeringsagenda. Tijdens de gesprekken dachten mantelzorgers mee over de toekomst van mantelzorg in Venlo. De betrokkenheid, het enthousiasme en creativiteit ervaart de gemeente als inspirerend. Ook inspirerend was de steun die mantelzorgers elkaar boden. Door eerlijk met elkaar te delen waar je als mantelzorger tegenaan loopt. Maar ook door elkaar verder op weg te helpen, met het uitwisselen van informatie en tips. Bijvoorbeeld welke activiteiten waardevol zijn om te bezoeken, zoals de theatervoorstelling van Inluzio Sociale Basis. Of de tip om een parkeervergunning voor parkeren bij de zorgvrager aan te vragen.

1.4. Beleidsmatige context

Met Fier op Venlo (hierna: FoV) zet de gemeente in op de transformatie naar de participatiesamenleving. De gemeente Venlo vindt het belangrijk dat alle inwoners mee (kunnen) doen en bijdragen aan de samenleving. Zelf, of samen met de eigen omgeving. De gemeente zet hierop in door te bouwen aan een sterke sociale basis met goede sociale cohesie. Waarin inwoners elkaar helpen om mee te doen in de maatschappij. Mantelzorgers dragen bij door een netwerk te vormen waar inwoners op terug kunnen vallen. De gemeente ondersteunt wanneer dit niet lukt.

1.5. Maatschappelijke context

De druk op mantelzorgers neemt toe en daarmee is er een risico op overbelasting. Hier zijn verschillende redenen voor. Een reden is dat mantelzorgers eigen verantwoordelijkheden hebben naast het bieden van mantelzorg. Het aantal mantelzorgers dat (vrijwilligers)werk en mantelzorg combineert neemt bijvoorbeeld toe. Daarnaast stijgt het aantal mantelzorgers niet mee met het aantal zorgvragers. En vergrijst een deel van de zorgvragers. Terwijl het aantal zorgvragers en de zwaarte van zorgvragen toeneemt². Dit houdt verband met vergrijzing, de stijgende levensverwachting³ en langer thuis wonen. Mantelzorgers zijn minder in staat om de benodigde hulp en ondersteuning te bieden en hebben vaak meerdere zorgvragers.

2 Bron: MantelzorgNL - <https://backend.mantelzorg.nl/app/uploads/sites/3/2022/03/Mantelzorg-in-cijfers-2022.pdf>

3 Bron: CBS - <https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/85323NED>

1.6. Totstandkoming uitvoeringsagenda

De uitvoeringsagenda komt tot stand door het uitvoeren van een analyse van mantelzorg, een samenwerking met mantelzorgers, gesprekken met Inclusio Sociale Basis⁴ en gesprekken binnen verschillende teams van de gemeente Venlo.

Een analyse van mantelzorg in Venlo.

De gemeente Venlo voerde in 2022/2023 een analyse van mantelzorg in Venlo uit⁵. De analyse richtte zich op:

- Het effect van de participatiesamenleving op mantelzorg.
- De waarde van mantelzorg.
- De cijfers rond mantelzorg in Venlo.
- Het in beeld brengen van het aanbod voor mantelzorg in Venlo.
- De ontwikkelingen op mantelzorg in Venlo.
- De knelpunten rond mantelzorg in Venlo.

Samenwerking met mantelzorgers in Venlo

De gemeente betreft mantelzorgers via:

- *De enquête over mantelzorg.*

De gemeente Venlo voerde eind 2022 een enquête uit onder mantelzorgers in Venlo. De gemeente nodigde mantelzorgers, die de mantelzorgwaardering in 2022 ontvingen, uit om de enquête in te vullen. In totaal is deze uitgezet naar 2.036 mantelzorgers. Hiervan vulden 1.298 de enquête in. De resultaten van de enquête zijn te vinden in hoofdstuk 3.1.

- *De bijeenkomst 'De toekomst van mantelzorg in Venlo' (30 oktober 2023).*

De centrale vragen tijdens deze bijeenkomst zijn “Waar lopen mantelzorgers tegenaan?” en “Wat is de behoefte van mantelzorgers?”.

4 Een toelichting op het aanbod van Inclusio Sociale Basis is te vinden in hoofdstuk 2 van deze uitvoeringsagenda.

5 De gemeente maakte gebruik van informatie vanuit: Venlo in Cijfers, MantelzorgNL, Movisie, SCP, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), het samenwerkingsverband Informele Zorg Ondersteuning (IZO) en praktijkvoorbeelden in andere gemeenten.

De gemeente organiseerde de bijeenkomst op twee momenten. In totaal waren 30 mantelzorgers aanwezig.

- *De (eerste) werkgroep voor mantelzorgers (29 februari 2024).*

Tijdens de werkgroepen werkt de gemeente samen met mantelzorgers en organisaties aan de uitvoeringsagenda mantelzorg. In de eerste werkgroep gaven mantelzorgers verdieping aan de thema's communicatie voor mantelzorgers, één loket voor mantelzorgers en ondersteuning en activiteiten voor mantelzorgers. De gemeente organiseerde de werkgroep op twee momenten. In totaal waren 14 mantelzorgers aanwezig.

- *Gesprekken met Inluzio Sociale Basis en binnen de gemeente Venlo*

De gemeente sprak op verschillende momenten met Inluzio Sociale Basis tijdens het opstellen van de uitvoeringsagenda mantelzorg. De centrale vraag in deze gesprekken is: "Hoe versterken we mantelzorg(ondersteuning)?" Ook vonden verschillende gesprekken binnen de gemeente Venlo plaats. De centrale vraag was "Hoe werken we samen aan het versterken van mantelzorg(ondersteuning)?"

1.7. Leeswijzer

Deze uitvoeringsagenda beschrijft hoe de gemeente Venlo mantelzorg(ondersteuning) versterkt. Dit doet de gemeente samen met mantelzorgers en betrokken organisaties. De uitvoeringsagenda beschrijft:

- De context van mantelzorg in Venlo (Hoofdstuk 2).
- De aanbevelingen voor het versterken van mantelzorg(ondersteuning) (Hoofdstuk 3).
- De resultaten waarmee Venlo de mantelzorg(ondersteuning) versterkt (Hoofdstuk 4).
- De monitoring, evaluatie en middelen voor deze uitvoeringsagenda (Hoofdstuk 5).

2. Mantelzorgers in Venlo

Deze uitvoeringsagenda is gericht op het versterken van mantelzorg(ondersteuning). De eerste stap is de context in beeld te brengen. Belangrijke vragen zijn “Wie is mantelzorger?”, “Hoeveel mantelzorgers heeft de gemeente Venlo?” en “Wat biedt de gemeente Venlo mantelzorgers?”.

2.1. Definitie

Zoals in hoofdstuk 1 genoemd, is mantelzorg: zorg voor naasten met gezondheidsbeperkingen. Deze zorg gaat verder dan ‘gebruikelijke hulp’ voor een naaste. Mantelzorgers leveren deze zorg onbetaald en vrijwillig⁶. Vaak wordt aan deze definitie een duur van minimaal drie maanden en het bieden van minimaal acht uur zorg per week gekoppeld. Deze duur en het aantal uren worden toegepast bij diverse vergoedingen, programma’s en erkenningen.

Het gaat om een brede definitie. Mantelzorgers zijn namelijk een diverse groep. Er is niet één soort mantelzorger. Er zijn verschillen in leeftijd en achtergrond, het type zorgvraag waar de mantelzorg zorg voor verleent en de relatie van de mantelzorger met de zorgvrager.

2.2. Cijfers

Onderstaand wordt beschreven hoeveel mantelzorgers de gemeente Venlo heeft en wat de ureninzet van deze mantelzorgers is.

Aantal mantelzorgers

Volgens het SCP⁷ zijn er in Venlo 30.900 mantelzorgers van 15 jaar of ouder. De stadspeiling van de gemeente Venlo uit 2021⁸ geeft een hoger getal aan. Volgens de stadspeiling is 41% van de inwoners van 18 jaar en ouder mantelzorger. Dat komt neer op ongeveer 36.000 mantelzorgers.

De cijfers van het aantal mantelzorgers zijn een schatting. Het gaat niet om exacte aantallen. Jonge mantelzorgers zijn in deze aantallen niet meegenomen. Daarnaast komen mantelzorgers vaak in beeld zodra zij gebruik maken van mantelzorgondersteuning of -activiteiten, zoals de mantelzorgwaardering. Of als de last te hoog wordt. Een reden is dat mantelzorgers niet op één centrale plek geregistreerd staan. Daarnaast zien inwoners die zorgen voor naasten zichzelf niet

6 Bron: MantelzorgNL - <https://www.mantelzorg.nl/pro/onderwerpen/wat-is-mantelzorg/definitie-van-mantelzorg/>

7 Bron: MantelzorgNL - <https://backend.mantelzorg.nl/app/uploads/sites/3/2020/06/MantelzorgNL-mantelzorgers-per-gemeente-2021.pdf>

8 Bron: gemeente Venlo - <https://www.venlo.nl/venlo-cijfers>

altijd als mantelzorger. Zij zien het als vanzelfsprekend om te zorgen voor naasten. Ook maken mantelzorgers niet altijd bekend dat zij mantelzorg bieden. Zij zien dit als privé.

Ureninzet

De ureninzet van mantelzorgers is ongeveer 10 miljoen uren per jaar in de gemeente Venlo. Als we dit uitdrukken in geld, dan kost het vervangen van mantelzorg door publieke - en private zorg en ondersteuning tussen de 199 en 273 miljoen euro per jaar. En bedraagt de waarde van de tijdsinzet van de mantelzorgers tussen de 89 en 146 miljoen euro per jaar.

Deze cijfers zijn gebaseerd op een schatting van MantelzorgNL⁹.

2.3. Huidige ondersteuning aan mantelzorgers

De gemeente Venlo biedt ondersteuning en activiteiten voor mantelzorgers. Includio Sociale Basis voert het grootste deel van deze ondersteuning en activiteiten uit.

Ondersteuning door Includio Sociale Basis

Includio Sociale Basis biedt:

- *Individuele ondersteuning*

Individuele begeleiding en hulp en het beantwoorden van vragen van mantelzorgers.

- *Collectieve ondersteuning*

Collectieve bijeenkomsten, lessen op school en informeren van mantelzorgers.

- *Waardering*

Activiteiten rond de Dag van de Mantelzorg.

Vormen van ondersteuning

Specifieke vormen mantelzorgondersteuning zijn:

- *Mantelzorgwaardering*

Mantelzorgers kunnen jaarlijks een waardering in de vorm van een Stadspas met een tegoed van € 75,00 aanvragen. Met dit tegoed kiezen mantelzorgers een 'cadeau' bij gemeentelijke ondernemers en organisaties.

9 Bron: MantelzorgNL - <https://backend.mantelzorg.nl/app/uploads/sites/3/2021/06/Venlo.pdf>

- *Vrijwilligersverzekering*

Vrijwilligers en mantelzorgers kunnen gebruik maken van de vrijwilligersverzekering zodra zij schade hebben.

- *Parkeerregeling*

De zorgvrager kan een parkeervergunning aanvragen voor de mantelzorger, als de zorgvrager in een betaald-parkeren-gebied woont.

- *(Pre-)mantelzorgwoning*

Een mantelzorgwoning is een zelfstandige woning op het terrein van het huis van de mantelzorger. Een mantelzorgwoning is bedoeld voor de zorgvrager. De mantelzorger woont dan in het bijbehorende huis. Het is ook mogelijk dat de mantelzorger in de mantelzorgwoning woont. De zorgvrager woont dan in het bijbehorende huis. Een andere optie is om de mantelzorgwoning op het terrein van de zorgvrager te bouwen¹⁰.

De rol van de gemeente is het afgeven van vergunningen voor het bouwen van een mantelzorgwoning. Een vergunning vanuit de gemeente is niet nodig als de zorgvrager een zorgindicatie heeft. Zonder zorgindicatie is een (tijdelijke) vergunning voor een mantelzorgwoning nodig. De voorwaarden hiervoor staan in de beleidsregel pre-mantelzorgwoningen van de gemeente Venlo¹¹. Een vergunning vanuit de gemeente is ook niet nodig als de woning voldoet aan de regels voor vergunningsvrij bouwen vanuit de gemeente.

- *Respijtzorg*

Respijtzorg is tijdelijke opvang voor de zorgvrager en bedoeld om de mantelzorger te ontlasten. Dat betekent dat iemand anders de zorg tijdelijk overneemt. Respijtzorg wordt ook wel vervangende zorg of logeeropvang genoemd.

¹⁰ Bron: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport - <https://www.regelhulp.nl/mantelzorgers/mantelzorg-en-wonen/mantelzorgwoning>

¹¹ Bron: Overheid - <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR644564>

3. Aanbevelingen

De gemeente voerde een analyse uit over mantelzorg in Venlo. En werkte met mantelzorgers en Inluzio Sociale Basis samen aan de toekomst van mantelzorg in Venlo. Dit hoofdstuk beschrijft de aanbevelingen die daaruit voortkomen.

3.1. Uitkomsten

Uit analyse, de enquête en de gesprekken met mantelzorgers en Inluzio Sociale Basis blijkt:

- *Zorg en ondersteuning sluit niet altijd aan op de behoeften van mantelzorgers.*

Knelpunten zijn bureaucratie, een laag vertrouwen in de overheid of onvoldoende expertise bij zorgverleners om de zorg over te nemen. Ook missen mantelzorgers verschillende vormen van ondersteuning en activiteiten in het aanbod.

- *Een deel van de mantelzorgers voelt een grote mate van druk door zorg.*

Mantelzorg voelt als een verplichting, in plaats van een keuze. Mantelzorgers voelen een grote verantwoordelijkheid voor de zorg. Een reden hiervoor is dat noodzakelijke zorg voor de zorgvrager uitblijft. Het combineren van mantelzorgers met werk zorgt daarnaast vaak voor aanvullende druk bij mantelzorgers.

- *De bekendheid en vindbaarheid van zorg en ondersteuning moet beter.*

Mantelzorgers weten vaak niet welke mogelijkheden voor zorg en ondersteuning er zijn, en waar deze te vinden zijn.

- *Mantelzorgers maken weinig gebruik van mantelzorgondersteuning en -activiteiten.*

Een groot deel van de mantelzorgers geeft aan dat zij geen behoefte aan ondersteuning hebben. Mantelzorgers die wel behoefte hebben aan ondersteuning hebben met name behoefte aan informatie, advies en financiële regelingen. Daarnaast nemen de meeste mantelzorgers niet deel aan trainingen en bijeenkomsten. Het grotendeel van deze mantelzorgers geeft aan dat zij geen behoefte aan of tijd hebben voor trainingen en bijeenkomsten.

3.2. Aanbevelingen voor het versterken van mantelzorg(ers)

Concrete aanbevelingen uit de gesprekken met mantelzorgers zijn:

1. Werk samen met mantelzorgers bij de uitvoering van en het (door)ontwikkelen van beleid.

Mantelzorgers willen bijdragen aan het versterken van mantelzorg (-ondersteuning). Een directe rol voor mantelzorgers in de uitvoering van en het (door-) ontwikkelen van beleid van de gemeente, zorgt voor een betere aansluiting op de behoeften van mantelzorgers.

2. Investeer in het informeren van mantelzorgers over zorg en ondersteuning.

Mantelzorgers weten vaak niet waar zij terecht kunnen voor zorg en ondersteuning. Het gaat om zorg en ondersteuning voor de zorgvrager en voor de mantelzorg zelf. Deze zorg en ondersteuning wordt uitgevoerd door de gemeente en (zorg-)organisaties.

Informatie over zorg ondersteuning is bijvoorbeeld niet goed genoeg vindbaar. Daarnaast is beschikbare informatie niet altijd begrijpelijk door moeilijk taalgebruik. En is het niet mogelijk om gericht informatie verstrekken aan mantelzorgers. Niet alle mantelzorgers zijn in beeld.

3. Zet in op rolherkenning van mantelzorgers.

Door herkenning en acceptatie van de rol als mantelzorgers vragen mantelzorgers eerder en sneller om hulp. En maken meer gebruik van mantelzorgondersteuning en -activiteiten. Rolherkenning is nodig omdat mantelzorgers veel regie en eigen verantwoordelijkheid tonen. Zij vragen niet snel om hulp. Redenen zijn dat veel mantelzorgers zichzelf niet zien als mantelzorg. Het zorgen voor naasten is voor hen vanzelfsprekend. Veel mantelzorgers ervaren daarnaast een schuldgevoel en angst om de zorg los te laten. Ook kan sprake zijn van schaamte rondom ziektebeelden of het zorgen voor naasten. En zien mantelzorgers het zorgen voor naasten vaak als privé. Of herkennen zij de zorg voor een naaste niet als mantelzorg. Bijvoorbeeld omdat onduidelijk is wanneer de zorg voor de naaste verder gaat dan gebruikelijke hulp.

4. Maak (de aanvraag van) zorg en ondersteuning makkelijker en laagdrempeliger.

Mantelzorgers ervaren veel bureaucratie en regeldruk bij gemeenten en (zorg-)organisaties. Het stelsel is onoverzichtelijk en complex. En informatie over zorg en ondersteuning is niet volledig, goed vindbaar en begrijpelijk (zie aanbeveling 2). Mantelzorgers geven daarnaast aan dat het hebben van één aanspreekpunt kan ondersteunen bij het regelen van zorg en ondersteuning in dit complexe stelsel. De drie grootste prioriteiten van mantelzorgers bij dit aanspreekpunt zijn:

- a. Contact met andere mantelzorgers. Bij voorkeur mantelzorgers met een vergelijkbare situatie of hulpvraag.
- b. Kennis over mantelzorgondersteuning en -activiteiten.
- c. Doorverwijzing naar organisaties.

Tot slot is digitalisering van informatie over het regelen van zorg en ondersteuning binnen de gemeente een knelpunt. Niet alle mantelzorgers of zorgvragers zijn digitaal vaardig.

5. Heb meer aandacht voor mensgerichte zorg en ondersteuning.

Mantelzorgers hebben behoefte aan meer mensgerichte zorg en ondersteuning. Op dit moment ontbreekt inlevingsvermogen en maatwerk. Mantelzorgers ervaren te weinig inlevingsvermogen vanuit professionals binnen (zorg-)organisaties en de gemeente. Mantelzorgers geven aan dat ondersteuners zich vasthouden aan regels en procedures, in plaats van de behoefte van de zorgvrager. Er dat zij er geen rekening mee houden dat de zorgvraag van de zorgvrager kan veranderen. Bovendien geven mantelzorgers aan dat het afhankelijk is van de ondersteuner of, en in hoeverre, er sprake is van maatwerk.

Volgens mantelzorgers ontbreekt daarnaast deskundigheid. Mantelzorgers geven aan dat ondersteuners vaak onvoldoende expertise hebben om de zorg over te nemen. De nodige hulp voor de zorgvrager is vaak te specifiek. Tot slot ontbreekt dossierkennis. Er zijn veel wisselingen in contactpersonen binnen zorg en ondersteuning vanuit de gemeente en (zorg-)organisaties. Nieuwe contactpersonen hebben vaak onvoldoende dossierkennis. Mantelzorgers moeten hun verhaal, of het verhaal van de zorgvrager, telkens opnieuw uitleggen.

6. Bied maatwerk in mantelzorgondersteuning en -activiteiten.

Mantelzorgondersteuning en -activiteiten vanuit de gemeente en (zorg-)organisaties sluiten volgens mantelzorgers niet altijd aan op de behoeften. Er is met name behoefte aan ondersteuning bij en activiteiten voor de emotionele belasting van mantelzorg. Een deel van de mantelzorgers voelt een grote mate van druk door de zorg. Bijvoorbeeld omdat mantelzorg voelt als een verplichting, in plaats van een keuze. Of omdat noodzakelijke zorg en ondersteuning voor de zorgvrager uitblijft. Daarnaast is er behoefte aan ondersteuning bij en activiteiten voor het combineren van werk met mantelzorg. Het gaat bijvoorbeeld om ondersteuning door de werkgever of activiteiten vanuit (zorg-)organisaties. Mantelzorgers ervaren het combineren van werk met mantelzorg als lastig. Zij voelen vaak geen mogelijkheid om (tijdelijk) minder te werken, omdat dit financieel niet haalbaar is. Daarnaast is mantelzorg soms moeilijk bespreekbaar met de werkgever. Of biedt de werkgever nog onvoldoende mogelijkheden om mantelzorg te combineren met werk.

Mantelzorgers hebben ook behoefte aan ondersteuning bij een taalbarrière. Een taalbarrière kan een knelpunt zijn voor niet-westerse mantelzorgers. Of mantelzorgers die moeite hebben met lezen of schrijven. Tot slot hebben mantelzorgers behoefte aan verdieping op het ziektebeeld van de

zorgvrager. Mantelzorgers ervaren informatie vanuit de gemeente of (zorg-)organisaties over het ziektebeeld van de zorgvrager als nuttig.

7. Organiseer meer mogelijkheden tot ontmoeting en lotgenotencontact onder mantelzorgers.

Mantelzorgers hebben behoefte aan meer contact met andere mantelzorgers, als aanvulling op het huidige aanbod aan mantelzorgondersteuning- en activiteiten. Bijvoorbeeld om ideeën uit te wisselen, informatie met elkaar te delen of voor lotgenotencontact.

8. Zet in op betere coördinatie en kwaliteitscontrole van (formele) zorg en ondersteuning.

Mantelzorgers ervaren zorg en ondersteuning als inefficiënt. Redenen zijn dat er vaak verschillende (zorg-) organisaties betrokken zijn bij één zorgvrager of locatie (zoals een zorginstelling). Daarnaast zijn er veel wisselingen in ondersteuners binnen (zorg-) organisaties. En wisselen (zorg-)organisaties door aanbestedingen vanuit de gemeente. Mantelzorgers geven verder aan dat de kwaliteit van geleverde zorg tussen (zorg-) organisaties verschilt. En dat (zorg-) organisaties onvoldoende maatwerk bieden en onvoldoende rekening houden met een veranderende zorgvraag.

9. Ondersteun zorgvragers en mantelzorgers bij langer thuis wonen.

Soms is (extra) ondersteuning, om langer thuis te wonen, noodzakelijk. Bijvoorbeeld als de zorgvraag complexer wordt. Voldoende beschikbaarheid van passende woningen en voorzieningen, en zorg en ondersteuning in de buurt, is van belang. Het zorgt ervoor dat zorgvragers langer veilig en prettig thuis kunnen wonen. En voorkomt overbelasting van de mantelzorgers.

10. Zorg voor meer vrijwilligers voor ondersteuning van mantelzorgers.

Vrijwilligers ontlasten mantelzorgers. Bijvoorbeeld door een deel van de zorgtaken over te nemen. Of een activiteit te doen met de zorgvrager, zoals een wandeling. Op dit moment zijn er te weinig vrijwilligers. Mantelzorgers zien een rol voor de gemeente om vrijwilligerswerk te stimuleren.

4. Resultaten

Dit hoofdstuk beschrijft welke resultaten de gemeente oplevert met de uitvoeringsagenda mantelzorg. En hoe de gemeente deze resultaten behaalt. Het doel is het versterken van mantelzorg(ondersteuning). De basis zijn de aanbevelingen van mantelzorgers en Inluzio Sociale Basis.

4.1. Uitvoering van de uitvoeringsagenda

Verschillende partijen zijn betrokken bij de uitvoering van de agenda. Het gaat om:

- De mantelzorgers zelf.
- De gemeente Venlo.
- Inluzio Sociale Basis.
- Het Sociale Wijkteam.
- (Zorg-) organisaties.

Welke partijen betrokken zijn, verschilt per resultaat (zie hoofdstuk 4.3). De gemeente maakt, tijdens de uitvoering van deze agenda, afspraken met partijen over de (mate van) betrokkenheid. Communicatieacties worden waar passend integraal opgepakt.

De gemeente maakt in de uitvoering van de uitvoeringsagenda gebruik van goede voorbeelden uit andere gemeenten. Maar houden oog voor de lokale behoeften en aanpak.

4.2. Aansluiting op de aanbevelingen

De gemeente start in 2024 met de uitvoering van verschillende actielijnen voor het versterken van mantelzorg(ondersteuning). De aanbevelingen van mantelzorgers en Inluzio Sociale Basis (zie hoofdstuk 3) zijn de basis voor deze actielijnen. De gemeente monitort en evalueert of de actielijnen voldoende aansluiten op de aanbevelingen. En of deze het gewenste effect hebben. Op basis daarvan neemt het college een besluit over het vervolg op actielijnen of resultaten. Het college informeert de raad tijdens de evaluatie 2024 over het vervolg (hoofdstuk 5.1).

4.3. Actielijnen voor het versterken van mantelzorg(ondersteuning)

De gemeente versterkt mantelzorg(ondersteuning) met negen actielijnen. Onder deze actielijnen vallen verschillende resultaten:

Actielijn 1: Samenwerking tussen de gemeente en mantelzorgers.

Deze actielijn relateert aan de aanbeveling “Werk samen met mantelzorgers bij de uitvoering van en

het (door)ontwikkelen van beleid”. Mantelzorgers willen bijdragen aan het versterken van mantelzorg(ondersteuning).

De resultaten zijn:

Resultaat	Toelichting	Betrokkenen	Planning
Werkgroepen met mantelzorgers.	Samenwerken aan thema’s uit de uitvoeringsagenda mantelzorg: <ul style="list-style-type: none"> • Communicatie met mantelzorgers. • Eén loket voor mantelzorgers. • Mantelzorgondersteuning- en activiteiten. 	Gemeente Venlo, Inluzio Sociale Basis, mantelzorgers	Q1 2024 – Q4 2025
Informatie voor inwoners over de uitvoeringsagenda mantelzorg.	Dit omvat: <ul style="list-style-type: none"> • Een samenvatting van de uitvoeringsagenda mantelzorg op B1 niveau. 	Gemeente Venlo.	Q2 2024

Actielijn 2: Volledige, begrijpelijke en vindbare informatievoorziening aan mantelzorgers.

Deze actielijn relateert aan de aanbeveling “Investeer in het informeren van mantelzorgers over zorg en ondersteuning”. Mantelzorgers weten vaak niet welke zorg en ondersteuning beschikbaar is. Of waar zij terecht kunnen voor zorg en ondersteuning.

De resultaten zijn:

Resultaat	Toelichting	Betrokkenen	Planning
Een overzicht van alle informatie voor mantelzorgers op	De website geeft informatie over: <ul style="list-style-type: none"> • De definitie van mantelzorg. 	Inluzio Sociale Basis, Gemeente	Q2 2024 – Q4 2024

<p>de website van Inluzio Sociale Basis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Het aanbod van regelingen, ondersteuning en activiteiten voor mantelzorgers. • Waar mantelzorgers terecht kunnen voor informatie, regelingen, ondersteuning en activiteiten. • Mogelijkheden tot ondersteunen bij aanvragen voorzieningen of aanvragen voorziening op niet-digitale wijze. • Overzicht van de activiteiten voor mantelzorgers. 	<p>Venlo, mantelzorgers.</p>	
<p>Doorontwikkelde nieuwsbrief Inluzio Sociale Basis</p>	<p>Dit omvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een herziene inhoud van de nieuwsbrief. • Een vergroot bereik van de nieuwsbrief. 	<p>Inluzio Sociale Basis, Gemeente Venlo, mantelzorgers.</p>	<p>Q2 2024 – Q4 2024</p>
<p>Informatie voor ondersteunende organisaties.</p>	<p>Dit omvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een overzicht van mantelzorgondersteuning en -activiteiten voor ondersteunende organisaties. 	<p>Gemeente Venlo, Inluzio Sociale Basis, mantelzorgers.</p>	<p>Q4 4024 – Q1 2025</p>

Actielijn 3: Rolherkenning voor mantelzorgers.

Deze actielijn relateert aan de aanbeveling “Zet in op rolherkenning van mantelzorgers”. Door

rolherkenning maken mantelzorgers meer gebruik van mantelzorgondersteuning en -activiteiten en vragen eerder om hulp.

Het resultaat is:

Resultaat	Toelichting	Betrokkenen	Planning
Ervaringsverhalen voor en door mantelzorgers.	Dit omvat: <ul style="list-style-type: none"> • Interviews met mantelzorgers. • Inzet van communicatiekanalen om de ervaringsverhalen te delen. Het gaat om de communicatiekanalen waar mantelzorgers een voorkeur aan geven: <ul style="list-style-type: none"> ○ De nieuwsbrief voor mantelzorgers. ○ De website van de gemeente Venlo en Inluzio Sociale basis. ○ Lokale (sociale) media. Zoals de wijkkrant. 	Gemeente Venlo, Inluzio Sociale Basis en mantelzorgers.	Q1 – Q2 2025

Actielijn 4: Voorkomen bureaucratie en regeldruk.

Deze actielijn relateert aan de aanbeveling “Maak de (aanvraag van) zorg en ondersteuning makkelijker en laagdrempeliger”. Het stelsel van zorg en ondersteuning is een complex en onoverzichtelijk stelsel voor mantelzorgers. Mantelzorgers geven aan dat zij behoefte hebben aan één aanspreekpunt. We zetten in op het bestaande aanspreekpunt voor mantelzorgers: Inluzio Sociale Basis.

De resultaten zijn:

Resultaat	Toelichting	Betrokkenen	Planning
-----------	-------------	-------------	----------

Doorontwikkeld aanspreekpunt voor mantelzorgers (Incluzio Sociale Basis).	Dit omvat: <ul style="list-style-type: none"> Betere bekendheid van Incluzio Sociale Basis als aanspreekpunt. Betere aansluiting op de behoeften van mantelzorgers (indien nodig). 	Incluzio Sociale Basis, Gemeente Venlo, mantelzorgers.	Q3 2024 – Q3 2025
Hulp bij aanvragen voor zorg en ondersteuning bij mindere digitale vaardigheid.	Dit omvat: <ul style="list-style-type: none"> Mogelijkheden om voorzieningen aan te vragen op een niet-digitale manier. Hulp bij het (digitaal) aanvragen van voorzieningen. 	Sociale Wijkteam, de Bibliotheek en Incluzio Sociale Basis.	Doorlopen d. Onderdeel van de reguliere inzet van de gemeente.
Volledige begrijpelijke en vindbare communicatie voor mantelzorgers.	Zie actielijn 2.	Zie actielijn 2.	Zie actielijn 2.

Actielijn 5: Mensgerichte zorg en ondersteuning.

Deze actielijn relateert aan de aanbeveling “Heb meer aandacht voor mensgerichte zorg en ondersteuning”. Mantelzorgers hebben behoefte aan mensgerichte zorg en ondersteuning. Door inlevingsvermogen, maatwerk, deskundigheid en dossierkennis te stimuleren en -faciliteren.

De resultaten zijn:

Resultaat	Toelichting	Betrokkenen	Planning
-----------	-------------	-------------	----------

Versterkte respijtzorg.	<p>De gemeente biedt respijtzorg. Het gebruik van deze regeling is laag. De regio Noord-Limburg zet in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een plan voor het versterken van respijtzorg en logeeropvang voor inwoners met een indicatie binnen de Wet langdurige zorg (hierna: Wlz). 	Regio Noord-Limburg.	Nog onbekend.
Verbeterd netwerk van organisaties en mantelzorgers	<p>Dit omvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overzicht van netwerk van organisaties die contact hebben met mantelzorgers. • Afspraken over netwerksamenwerking. <p>Specifiek over:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Het delen van kennis. ○ Doorverwijzen en warme overdracht. ○ Het betrekken van de mantelzorgers bij de zorg. 	Gemeente Venlo, Inclusio Sociale Basis, mantelzorgers en organisaties binnen het netwerk.	Q4 2024 – Q4 2025.

Actielijn 6: Maatwerk in mantelzorgondersteuning en -activiteiten.

Deze actielijn relateert aan de aanbevelingen “Bied maatwerk in mantelzorgondersteuning en -activiteiten” en “Organiseer meer mogelijkheden tot ontmoeting en lotgenotencontact onder mantelzorgers”. Mantelzorgers geven aan dat het aanbod van mantelzorgondersteuning en -activiteiten niet altijd aansluit op de behoeften. De basis voor dit aanbod zijn de behoeften van mantelzorgers. We zetten in op het versterken van de aansluiting van dit aanbod op de behoeften van mantelzorgers. En het verder onder de aandacht brengen van het aanbod bij mantelzorgers.

De resultaten zijn:

Resultaat	Toelichting	Betrokkenen	Planning
Doorontwikkelde mantelzorg(-ondersteuning) en -activiteiten.	<p>Dit omvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afspraken over het aanbod van mantelzorgondersteuning- en activiteiten. Specifiek over: <ul style="list-style-type: none"> ○ De inhoud van de activiteiten. ○ De frequentie van de activiteiten. ○ De ruimte voor ontmoeting en lotgenotencontact tijdens de activiteiten. ○ De communicatie over de activiteiten. ○ De dag en tijdstip van de activiteiten. 	Incluzio Sociale Basis, Gemeente Venlo en mantelzorgers.	Q3 2024 – Q4 2025.
Informatie voor (middelbare) scholen over signalering en omgang met jonge mantelzorgers.	<p>Dit omvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informatievoorziening voor scholen over signalering en omgaan met mantelzorg. Dit doet de gemeente in het structurele overleg dat zij met scholen heeft. 	Gemeente Venlo en (middelbare) scholen.	Q1 2025
Evaluatie mantelzorg-waardering.	Dit omvat:	Gemeente Venlo, Incluzio Sociale Basis	Q1 2025 – Q4 2025

	<ul style="list-style-type: none"> • Verbetervoorstellen voor de mantelzorgwaardering. Specifiek op: <ul style="list-style-type: none"> ○ De aansluiting van de mantelzorgwaardering op de behoeften van mantelzorgers. ○ Het gebruiksgemak van de mantelzorgwaardering. ○ De laagdrempeligheid van het (aanvragen van) de mantelzorgwaardering. • Afspraken over de mantelzorgwaardering. Specifiek over: <ul style="list-style-type: none"> ○ De inhoud van de mantelzorgwaardering. ○ De communicatie over de mantelzorgwaardering. ○ Het gebruiks- en aanvraagproces van de mantelzorgwaardering. 	<p>en mantelzorgers.</p>	
<p>Versterkt mantelzorg-vriendelijk werkgeverschap.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Informatievoorziening voor ondernemersverenigingen over ondersteuning van werknemers met mantelzorgtaken. Dit doet de gemeente in de structurele gesprekken die zij met 	<p>Gemeente Venlo.</p>	<p>Q1 2025 – Q2 2025</p>

	<p>ondernemersverenigingen heeft.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afspraken over verdere inzet op mantelzorgvriendelijk werkgeverschap door de gemeente Venlo. Specifiek over: <ul style="list-style-type: none"> ○ Doorontwikkeling mantelzorgvriendelijk werkgeverschap via aansluiting op de arbeidsmarktstrategie van de gemeente Venlo. 		
--	--	--	--

Actielijn 7: Coördinatie en kwaliteitscontrole.

Deze actielijn relateert aan de aanbeveling “Zet in op betere coördinatie en kwaliteitscontrole van formele zorg en ondersteuning”. Mantelzorgers geven aan dat zij (formele) zorg en ondersteuning als inefficiënt ervaren.

De resultaten zijn:

Resultaat	Toelichting	Betrokkenen	Planning
Meldpunt zorg Wmo en Jeugdwet¹².	<p>Dit omvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een loket om signalen over de kwaliteit en rechtmatigheid van zorg binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: Wmo) en Jeugdwet te melden. 	Regionale accounthouder van de desbetreffende zorgaanbieder.	Doorlopen d. Onderdeel van de reguliere inzet van

¹² Bron: Venlo - <https://www.venlo.nl/zorgsignalen-wmo-2015-en-jeugdwet>

	<ul style="list-style-type: none"> • Behandeling van meldingen over de kwaliteit en rechtmatigheid van zorg binnen de Wmo 2015 en Jeugdwet. • Versturen van meldingen over andere zorg dan de Wmo of Jeugdwet met de juiste organisatie. 		de gemeente.
Versterkte coördinatie zorg en ondersteuning.	<p>Dit omvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regievoering op casussen door vaste contactpersonen. Specifieke taken van de regievoerder zijn: • Het evalueren van de (coördinatie van) zorg met de zorgvrager en mantelzorger. • Afspraken maken met zorgaanbieders over de coördinatie van de zorg. Indien uit de evaluatie blijkt dat verbetering van de coördinatie nodig is. <p>Het is belangrijk dat zorgvragers de mantelzorger zorgen over de coördinatie delen met de regievoerder. Op basis daarvan vindt de evaluatie plaats.</p>	Sociale Wijkteam.	Doorlopen d. Onderdeel van de reguliere inzet van de gemeente.

Maatwerk in zorg en ondersteuning door de gemeente.	Dit omvat: <ul style="list-style-type: none"> • Regievoering op casussen door vaste contactpersonen. 	Sociale Wijkteam.	Doorlopen d. Onderdeel van de reguliere inzet van de gemeente.
--	---	-------------------	--

Actielijn 8: Ondersteuning bij langer thuis wonen.

Deze actielijn relateert aan de aanbeveling “Ondersteun zorgvragers en mantelzorgers bij langer thuis wonen”. Soms is (extra) ondersteuning nodig om veilig en prettig thuis te blijven wonen.

De resultaten zijn:

Resultaat	Toelichting	Betrokkenen	Planning
Versterkte ondersteuning thuis.	Dit omvat: <ul style="list-style-type: none"> • Voldoende beschikbaarheid van zorg en ondersteuning in de buurt. • Levensloopbestendige woningaanpassingen bij nieuwbouw of verbouw van woningen voor senioren. • Informatie en advies over de mogelijkheden om langer passend thuis te wonen. Bijvoorbeeld door de seniorencoaches of Informatie- en Adviespunten van Includio Sociale Basis. 	Gemeente Venlo, Includio Sociale Basis, woningcorporaties.	Doorlopen d. Onderdeel van de reguliere inzet van de gemeente.

<p>Campagne langer thuis.</p>	<p>Inwoners verwijzen naar informatie over hulp bij langer thuis wonen. Dit omvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een website met informatie over hulp bij langer thuis wonen. • Inzet van verschillende communicatiekanalen voor het delen van informatie over hulp bij langer thuis wonen. • Aanwezigheid bij activiteiten in de wijk om informatie te delen over langer thuis wonen. • Informatievoorziening voor inwoners over langer thuis wonen door de Informatie- en Adviespunten. 	<p>Gemeente Venlo, Inclusio Sociale Basis, woningcorporaties, zorgaanbieders.</p>	<p>Q2 2024 - 2028</p>
<p>Verhuisvoucher levensloopbestendige woning</p>	<p>Dit omvat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een voucher van € 3.000 voor senioren die verhuizen naar een levensloopbestendige sociale huurwoning, en aan de overige voorwaarden voldoen¹³. Bedoeld voor het betalen van de verhuizing, stofferen of klussen. 	<p>Gemeente Venlo.</p>	<p>Doorlopen d. Onderdeel van de reguliere inzet van de gemeente.</p>

¹³ Bron: Venlo - <https://www.venlo.nl/verhuisvoucher>

Actielijn 9: Meer vrijwilligers

Deze actielijn relateert aan de aanbeveling “Zorg voor meer vrijwilligers voor ondersteuning van mantelzorgers”. Vrijwilligers ontlasten mantelzorgers. Zij bieden een vorm van respijtzorg. Bijvoorbeeld door het oppassen op kinderen, het maken van een wandeling met de zorgvrager of het tijdelijk overnemen van de zorg. Er is behoefte aan meer inzet van vrijwilligers.

Het resultaat is:

Resultaat	Toelichting	Betrokkenen	Planning
Versterkte rol vrijwilligers.	Dit omvat: <ul style="list-style-type: none">• Uitvoering van de uitvoeringsagenda vrijwilligers.	Gemeente Venlo, vrijwilligers.	Q2 2024 – Q4 2025

5. Monitoring, evaluatie en middelen

De gemeente start in 2024 met de uitvoering van de negen actielijnen (zie hoofdstuk 4). Dit hoofdstuk beschrijft hoe de gemeente Venlo de uitvoeringsagenda mantelzorg monitort en evalueert. En de beschikbare financiële middelen.

5.1. Monitoring en evaluatie

De gemeente monitort en evalueert doorlopend hoe beleid bijdraagt aan het creëren van maatschappelijke impact. En of geformuleerde acties en het beleid effectief zijn. Op deze manier werkt de gemeente Venlo impactgericht.

De gemeente levert de volgende resultaten op voor de monitoring en evaluatie:

Resultaat	Toelichting	Uitvoering in
Verandertheorie en meetplan	In een verandertheorie beschrijft de gemeente hoe de uitvoeringsagenda bijdraagt aan het doel om mantelzorgers te ondersteunen, faciliteren en waarderen. Zodat de zorg voor naasten haalbaar en vol te houden is.	Q2 2024 – Q4 2024
Meetplan	Het meetplan beschrijft de gewenste effecten en doelen. En beschrijft hoe de gemeente de voortgang op deze effecten en doelen meet.	Q2 2024 – Q4 2024
Evaluatie 2024.	De evaluatie 2024 brengt de uitvoering van de actielijnen en resultaten in 2024 in beeld. Het college besluit over het vervolg op diverse actielijnen en resultaten. En informeert de raad over de evaluatie.	Q1 2025
Evaluatie 2025 en besluit over het vervolg van de	De evaluatie 2025 brengt de uitvoering en resultaten van de uitvoeringsagenda in beeld.	Q1 2026

inzet op mantelzorg(ondersteuning)	<p>En het vervolg op diverse actielijnen en resultaten. Het college informeert de raad over de evaluatie.</p> <p>De gemeente voert een nameting van de effecten van de uitvoeringsagenda uit. Dit is een vervolg op de enquête (zie hoofdstuk 1.7).</p>	
---	---	--

5.2. Financiële middelen

De beschikbare financiële middelen voor mantelzorg bestaan uit regulier budget en budget vanuit de Brede Specifieke Uitkering (hierna: Brede SPUK). De Brede SPUK is voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis.

Begroting

De komende jaren zijn de volgende financiële middelen begroot voor mantelzorg:

Jaar	Regulier budget	Brede SPUK	Totaal
2024	€ 219.318,00	€ 72.734,00	€ 292.052,00
2025	€ 219.318,00	€ 72.734,00	€ 292.052,00
2026	€ 219.318,00	€ 65.431,00	€ 284.749,00
2027	€ 219.318,00	€ 0	€ 219.318,00

De gemeente besteedt het regulier budget aan de uitvoering van de huidige mantelzorgondersteuning- en activiteiten. De uitvoering van de uitvoeringsagenda mantelzorg, bekostigt de gemeente vanuit de gemeente de Brede SPUK.

Monitoring besteding middelen in 2024 en 2025

In 2024 en 2025 is een bedrag van € 72.734 beschikbaar voor de uitvoering van deze uitvoeringsagenda. De verwachting is dat deze middelen toereikend zijn voor de uitvoering van deze uitvoeringsagenda. De gemeente monitort en evalueert de besteding van middelen in de evaluatie 2024 en de evaluatie 2025 (zie hoofdstuk 5.1). Indien nodig, stuurt de gemeente de besteding en beschikbaarheid van financiële middelen bij via de Planning & Control (P&C) cyclus.

Besteding middelen vanaf 2026 en 2027

De gemeente voert de uitvoeringsagenda uit in 2024 en 2025. In de evaluatie 2025 (zie hoofdstuk 5.1) neemt de gemeente een besluit over het vervolg op de uitvoeringsagenda mantelzorg vanaf 2026. In 2026 bekostigt de gemeente het vervolg vanuit de Brede SPUK. Hiervoor is een bedrag van € 65.431 gereserveerd. Vanaf 2027 zijn, naast het reguliere budget, geen aanvullende financiële middelen voor de uitvoeringsagenda mantelzorg gereserveerd. Dat betekent dat de gemeente onderzoekt hoe zij de borging van de uitvoeringsagenda mantelzorg na 2027 financiert. Dit doet de gemeente tijdens de uitvoering van de huidige uitvoeringsagenda mantelzorg.